

KIRJASTON YDINOSAAMISELLA TIEDONHALLINTAAN

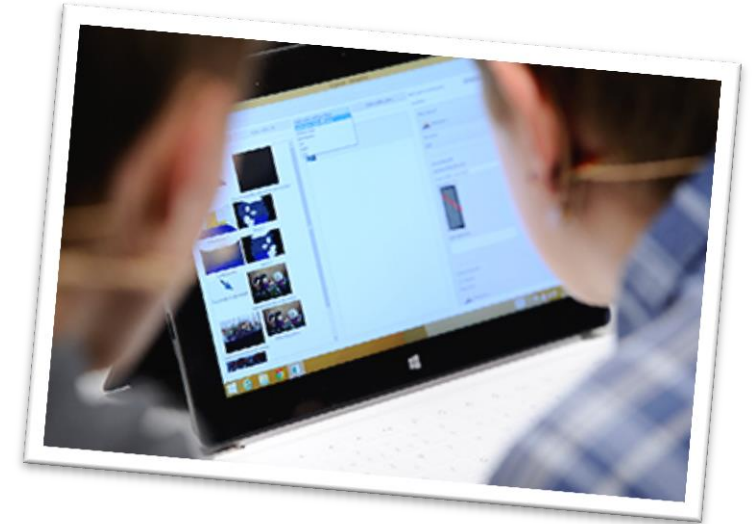
”Kirjaston apu on välttämätön. Näin oppimisympäristö laajenee käsittämään koulun lisäksi kirjaston, maakunta-arkiston ja museot.” (Myllytullin Lukuinto – Oulu)

HELPOTA TIEDONHANKINTAA – VAIHE VAIHEELTA

- Poimi valmista materiaalia ”tiedonhaunpolulle”
 - [Tiedonhakijan reitti](#) ala- ja yläkoululle sekä lukiolle
 - [Tiedonhaun mobiilitehtäviä](#)
- Prosessin ymmärtäminen
 - helpottaa omassa tutkimuksessa etenemistä
 - tekee tietoiseksi, ettei tutkimus aina etene suunnitelmien mukaan

TIEDONHANKINNAN OPPIA KASEILLE JA YSEILLE

- Aiheen valinta (esim. oman koulun historiaan liittyvä)
- Tiedonhankinta
 - koulun omista kokoelmista
 - kirjaston kokoelmista
 - maakunta-arkistosta
 - museosta
 - painetuista kirjallisista lähteistä
 - internetistä ja muista sähköisistä materiaaleista
 - haastattelujen kautta: Mieleenpainuvaa tiedonhankintaa koulun tilaisuudessa, jossa esim. vanhemmat ja koulun entiset oppilaat kertovat muistojaan ja kokemuksiaan omilta kouluajoiltaan
- Ajatuskartan laatiminen aiheesta ja sen esittely dokumenttikameralla luokalle

- Hyödyntäkää pöytäkoneet, läppärit, tabletit ja kännykät
- Muistiinpanoja ja valokuvaamista kännykkäkameralla esim. vanhoista koulun lehdistä ja valokuvista
- Tiedonhankinta-apua kirjastonhoitajalta, informaatikolta ja vanhemmilta
- Integroikaa mukaan mahdollisimman monen aineen opettajia. Myös rehtorin tuki on tärkeä. Tehkää tarvittaessa muutoksia työjärjestykseen.

Vinkki: Tiedonhankintaa tableteilla eri oppiaineissa

- Laitteilla löydätte tietoa sekä ennalta mietityistä asioista että yllättäen vastaan tulevista kysymyksistä
- Välitön mahdollisuus vastauksen hakemiseen oppitunneilla esiin nousseisiin kysymyksiin

- Ongelmana verkkoinformaation mahdollinen virheellisyys
- Esimerkkejä
- Äidinkieli
 - Mykkäelokuva-projektin käsikirjoitus ja oma kirjallisuuden lempihahmo: tiedonhaku ja muistiinpanot
 - Biologia, maantieto, FYKE ja historia
 - Tiedonhakua käsiteltävistä asioista; esim. eläimiin ja kasveihin liittyen
 - Kuvaamataito
 - Malleja, esimerkkejä ja virikekuvia

TIEDONHANKINTA TUTUKSI ALAKOULUN TIETOKIRJAKERHOSSA

- Tavoitteena tutustua monipuolisesti erilaisiin lasten ja nuorten tietokirjoihin
- Toiminnallinen lähestymistapa kirjallisuuteen
- Kirjastolta teemoihin sopivia tietokirjoja koululle

Oma teema jokaiselle kokoontumiskerralle

1. kokoontumiskerta: luonnontieteen kirjat
 - Kirjoihin tutustuminen
 - Kirjasisältöjen kokeileminen käytäntöön viemällä
2. kokoontumiskerta: liikunta- ja leikkiaiheiset kirjat
 - Kirjoihin tutustuminen
 - Kirjoista löydetyn leikin ohjaaminen muulle porukalle
3. kokoontumiskerta: askartelu- ja käsityökirjat
 - Kirjoista löytyneen ohjeen mukaisesti askarteleminen
4. kokoontumiskerta: leivonta-aiheiset kirjat
 - esim. köyhiä ritareiden paistaminen

5. kokoontumiskerta: Biologiaa ja maantiedettä käsittelevät kirjat

- Maiden ja kaupunkien etsiminen kartoista
- Mielenkiintoisten eläintietojen valitseminen

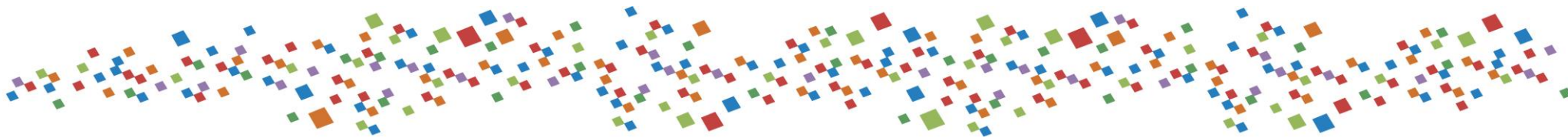
6. kokoontumiskerta: Kaikki aiheet

- Tapaamiseen mukaan tietokirjoja mitä erilaisimmista aiheista

PIDÄ YHTEISTYÖ ELÄVÄNÄ!

”Kirjasto haluaa toimia lasten ja nuorten monilukutaitojen edistäjänä ja aktiivisena kumppanina kouluille. (Myllytullin Lukuinto – Oulu).

- Huomioi koulun ja kirjaston yhteistyön saumattomuus
- Tiedonhankinnan opetusta puolin ja toisin
 - Kirjaston jalkautuminen kouluille – oppilaiden ja opettajan vierailut kirjastolle.
 - Vierailuissa tärkeää on toistuvuus: Kun oppilaat tuntevat kirjastohenkilökuntaa, on helpompi pyytää apua tiedonhankintaan

- Kolme tiedonhankintaoppituntia/ryhmä: Usein yksi kerta ei riitä – järjestäkää vähintään kolme harjoittelutapaamista
- Suunnitelkaa luokka-astekohtainen tiedonhankintakoulutus ja toteuttakaa jatkumona läpi koko peruskoulun
- Opettaja,
 - hyödynnä tiedonhankinnan oppeja teoria-aineiden opiskelussa
 - yhdistä tiedonhankinnan opetustuokiot muuhun opetukseen, esim. tekeillä oleviin esitelmiin
 - pidä innostava alustus aiheesta
- Kirjastonhoitaja,
 - pyydä oppilaiden aiheet ennen tiedonhankinnan opetustuokiota
 - suunnittele tiedonhankintatunteja varten opastusta, ohjeita ja laadukasta materiaalia PPT-esityksineen ja tehtävineen
 - harjoitelkaa tiedonhankintaa erilaisilla hakusanoilla, eri tietokannoista ja netistä (teksti, kuva, kartta) sekä aineistohakuna lähikirjaston verkkokirjastosta
- Jakakaa tukea ryhmän, kirjastolaisten ja opettajien kesken sekä helpottakaa kommentointia – Hyödyntäkää työtilana esim. Wikispaces-ympäristö

Vinkki: Tiedonhankinnan klinikka kirjastonhoitajan vieriopetuksena

- Järjestäkää esim. lauantaikoulupäivänä pienelle ryhmälle kerrallaan.

- Kirjastonhoitaja,
 - keskustele oppilaiden kanssa työstettävästä aiheesta
 - tehkää rajauksia ja tarkennuksia yhdessä
 - näytä mallia, kerro ja selitä tiedonhankintaa
- Oppilaat ymmärtävät hakemisen idean ja suhtautuvat rohkeammin tiedon etsintään, kun näkevät, ettei ammattilainen löydä aina ensimmäisellä haulilla oikeanlaista materiaalia.

TIEDONHALLINTATAIDOT = TULEVAISUUS

- Opettaja,
 - ideoi tiedonhankinnan opetukseen entistä toiminnallisempia ja osallistavampia opetusmenetelmiä. Ota myös vanhemmat mukaan esim. vanhempainilloissa
 - hyödynnä ja tuunaa muilta opettajilta, kirjastolaisilta ja luennoitsijoilta saadut vinkit omaan käyttöösi
- Kirjastoammattilainen,
 - panosta kouluyhteistyöhön, suuntaamalla esim. informaattikkojen työtehtäviä
 - korosta tiedonhallintaa tiedonhankinnan sijaan: Tue tiedonhallintataitojen kehittymistä panostamalla tiedon kriittisen arvioinnin käsittelyyn
 - luo materiaalia verkkoon – laajenna ja syvennä sisältöjä

Kehitys ja toteutus: Raumankarin koulu ja Himangan kirjasto, Himanka. Kilvakkalan koulu ja Ikaalisten kaupunginkirjasto, Ikaalinen. Kerroon koulu ja kirjasto sekä Porvoon kaupunginkirjasto, Porvoo. Kalevalan koulu ja Kuopion kaupunginkirjasto, Kuopio. Madekosken, Myllytullin ja Pateniemen koulu sekä Oulun kaupunginkirjasto, Oulu. Pelkosenniemen koulu ja Sompion kirjasto, Pelkosenniemi.